

بررسی اثرات استفاده از سطوح مختلف زیره سبز و سیاه بر متابولیت‌های خونی در مرغ‌های**تخم‌گذار بومی زابل**زهره شاه بیکی^۱، حشمت سپهری مقدم^۲، مژده عمادی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه کشاورزی، دانشگاه پیام نور، ایران

۲- استادیار، گروه کشاورزی، دانشگاه پیام نور، ایران

۳- استادیار، گروه کشاورزی، دانشگاه پیام نور، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثرات استفاده از سطوح مختلف زیره سبز و سیاه بر متابولیت‌های خونی در مرغ‌های تخم‌گذار بومی زابل انجام گرفت. این تحقیق بصورت یک آزمایش فاکتوریل ۳×۳ شامل سه سطح دانه زیره سبز (صفر، ۱ و ۲ درصد) و سه سطح دانه زیره سیاه (صفر، ۱ و ۲ درصد) در قالب طرح کاملاً تصادفی در ۳ تکرار و ۵ قطعه مرغ تخم‌گذار در هر تکرار اجرا شد. علاوه بر آن قدرت مهار کنندگی رادیکال‌های آزاد DPPH عصاره‌های زیره سبز و سیاه نیز مطالعه شد. یافته‌های این تحقیق نشان داد که مقادیر IC₅₀ برای عصاره‌های زیره سبز و سیاه در آزمایش قدرت مهار کنندگی رادیکال‌های DPPH، به ترتیب ۰/۵۹ و ۱/۱۴ میکروگرم بر میلی‌لیتر برآورد شد. بررسی‌های آماری نشان داد که صفات کلسترول، تری‌گلیسرید، LDL، و آنزیم‌های کبدی ALT و ALP خون مرغ‌های تخم‌گذار بومی زابل تحت تاثیر مصرف زیره سبز و سیاه در جیره کاهش و صفات HDL، کلسیم و آهن افزایش یافت. یافته‌ها همچنین نشان داد که تنها زیره سبز در کاهش آنزیم‌های کبدی AST و LDH، آلبومین، گلوکز، و افزایش پروتئین، گلبولین و منیزیم خون مرغ‌های تخم‌گذار بومی زابل اثر داشت و سطوح زیره سیاه بر این فاکتورها بی‌تاثیر بود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که زیره سبز نسبت به زیره سیاه اثرات مفید بیشتری بر فعالیت آنزیم‌ها و متابولیت‌های خونی در مرغ‌های تخم‌گذار بومی زابل داشت. احتمالاً وجود مواد آنتی‌اکسیدان در زیره سبز از طریق محافظت از اکسید شدن مواد مغذی در جیره و محتویات گوارشی، توانسته است در هضم و جذب مواد مغذی و افزایش سلامت مرغ‌های بومی زابل موثر بوده باشد.

کلمات کلیدی: مرغ‌های تخم‌گذار بومی زابل، زیره سبز، زیره سیاه، فراسنجه‌های خونی، اثر آنتی‌اکسیدانی